

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

De Personis Ecclesiasticis, Earumque statu, Dignitate, munere, &
Immunitate

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 1. Origo, & varietas Regularium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61816](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61816)

indispensabilem esse volunt: videorūque mihi in præallegatis scriptoribus advertere, quòd dispensationis termino abutantur. Dispensasse Martinum V. dicunt propter scandala, quæ aliter non vitarentur, permisisse, aut tolerasse dicendum erat. De secundo gradu affinitatis & consanguinitatis inter magnos Principes ob

publicam causam dispensari liquet. *Greg. XIII in Bulla 1. Mart. 1591. Paulus IV. in Constit. ab ea ipsa die. & Clem. VII. in eâ qua incipit Quia plerumque V. Zerolam 1. Par. V. Dispensatio. ad secundum. Henrig. l. 12. c. 9. Piasecius par. 2. c. 1. pag. 104. Estobar. tract. 7 Exam. 9. c. 8. §. 1. Rosella V. Papa n. 3. & 4. Tuschus Conclus. 54.*

TITULUS XV.

De Regularibus.

IN Ecclesiâ Christi, si vitæ conditionem spectes, sublimem locum obtinent Religiosi, quorum institutum propterea à Sanctis Patribus summopere commendatur, ut videre est apud *Cassian. Bellarm. Valentiam tom. 3. Lud. de Ponte. Platum, Buscum & alios.* Et merito cum enim voto paupertatis, Castitatis, & obedientiæ DEO se consecrent, ab humanæ vitæ periculis longissimè abeunt, & cœlestium incolarum puritatem proximè attingunt. De quibus acturi, quia genera illorum & ordines permulti sunt, partitione consuetâ utemur.

§. I.

De origine & diversitate Regularium.

IRregularium status, & vivendi ratio adumbrata in Veteri Testamento fuit per Nazaræos, de quibus *1. numer. c. 6.* vel per Prophetas, eorumque filios, teste *S. Hieron. ep. ad Rusticum.* Filii,

inquit, Prophetarum, quos Monachos in Veteri testamento legimus, ædificabant sibi casulas propè fluentia Jordanis, & turbis urbium derelictis polenta & herbis agrestibus victitabant. Item *in epist. ad Paulinum de Monachis* loquens, Nolter, ait, Princeps Elias, noster Eliseus, nostri duces filii Prophetarum, qui habitabant in agris & solitudinibus, & faciebant sibi tabernacula propè fluentia Jordanis. Iterum. Hujus vitæ auctor Paulus, illustrator Antonius, & ut ad superiora conscendam, Princeps Joannes Baptista. *Chrysostomus* in eundem sensum. Sicut Sacerdotum Principes, Sancti Apostoli, sic Monachorum Princeps Joannes Baptista est. *Eadem alii PP. apud Bellarm. l. 2. de Monachis c. 5. Azor. 1. l. 11. c. 23. q. 8. Sanch. in Decal. l. 5. c. 1. Polyd. Virg. De invent. rer. l. c. 1. Roderic. tom. 1. q. 1. art. 1.*

¶ I. Idem vitæ genus Christus proposuit & consuluit. *Matth. 19. v. 21.* Si vis perfectus esse, vade, vende omnia, & da pauperibus. *Ecce paupertatem. Ibid. v. 12.* Sunt eunuchi

eunuchi qui seipſos caſtraverunt propter regnum cœlorum. *Ecce caſtatem. Matt. 16. V. 24* ſi quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. *Ecce obedientiam.* Conſilia hæc amplexi ſunt, & reiſa compleverunt primùm Apoſtoli & diſcipuli Chriſti. Deinde primi Chriſtiani Ieroſolymis. *Act. 4. V. 32.* ubi legimus. Multitudinis credentium erat cor unum & anima una, nec quiſquam eorum, quæ poſſidebat, ſuum eſſe dicebat, ſed erant illis omnia communia. Meritò igitur *S. Hieronymus I de vir. illuſtr. in Hilone.* Apparet, talem primam Chriſto credentium fuiſſe eccleſiam, quales nunc Monachi eſſe nituntur. Nec deſunt qui tam Apoſtolos, quàm eorum diſcipulos primos Chriſtianos vota quoque nuncupariſſe exiſtiment: imò Chriſtum ipſum, quemadmodum pauertatis, caſtitalis, & obedientiæ perfectiſſimum exemplar fuit, ita ſe ad obſervationem illarum virtutum obligariſſe voto, ut earum perfectiora ipſius opera eſſent. Colligunt ex illo *ſalmi 21. V. 26.* Vota mea reddam in conſpectu timentium te. Vota ait *S. Baſilius* vocantur ea, quæ promiſerat ſe facturum, vel ut *S. Auguſtino* placet, ſacrificia, quæ pro ſalute mundi obtulit, nominatim paſſionis, ac mortis ſacrificium. *S. Thom. 22. q. 88. a. 4. Suar. 11. D. 2. 8. & 111. de Relig. l. 3. c. 3. Lud. pont. 111. pag. 170. Platus l. 2. c. 20. & 21. Bannez in 22. Q. 1. art. 10. Grets. l. 1. Apol. Bellarm. l. 2. de Monachis c. 5. con. Miſerum.*

III. Quanquam Religioſorum Ordinum numerus & varietas maxima eſt, at tamen ſpectando fines illorum particulares fini ultimo ſubordinatos ad ſeptem

genera reduci poſſunt.

Primum eſt Eremitarum, qui Eliæ & Ioannis Baptiſtæ exemplo ſilvas incolunt, hominum conſortia pertæſi ſolitudine, ac ſilentio delectantur.

Secundum Monachorum ſeu Cœnobaritarum, qui communem vitam ſub obedientia Prælati agunt, quibus hoc tempore Civitates paſſim abundant.

Tertium eorum, qui propriæ perfectioni tantùm ſtudent, ita ut proximo præter orationem, & boni exempli odorem nihil impendant.

Quartum illorum, qui è contra per opera miſericordiæ corporalia miſeros iuvare laborant, miniſtrando infirmis, excipiendo peregrinos, ſepeliendi mortuos &c. quorum vita mere activa, & practica eſt.

Quintum eſt militum, quorum finis Eccleſiam armis tueri contra infideles, & perſecutores. Eiuſmodi ſunt Teutonici noſtri, & Melitenſes.

Sextum eorum qui vitam mixtam proſequentur, quorum finis in Conſtitutionibus Societatis noſtræ eſſe dicitur, non ſolum ſaluti, & perfectioni propriarum animarum cum divina gratia vacare, ſed cum eadem impenſè in ſalutem, & perfectionem proximorum incumbere. Hoc vitæ genus omnium perfectiſſimum eſſe, probat *S. Thom. 22. q. 188. art. 6. Caietanus, Moſconius l. 1. par. 4. c. 1. Fell l. 2. de Mō c. 3. Leſſ l. 2. c. 41. D. 2. Azor l. 1. c. 24. q. 6. Silv. V. Religio l. n. 4. Reginald. l. 18. n. 370. Suar. 11. l. 1. c. 6.*

Septimum denique eſt Clericorum regularium, qui eundem cum prædictis finem intendunt, itaque contemplationi vacant, ut concionando, docendo, aliſque

Z 3 que

que ministerijs Episcopos & Pastores animarum graviter sublevent. Atque hic Ordo Apostolorum vices quia subit, antiquissimus videtur. *Navar. in Comm. 4. de Regular. n. 7. & 8. Suar 3. de relig. l. 1. c. 3 n. 6. Lud. de ponte To. 3. tr. 3. c. 8.*

IV. Si causam quartam tantam varietatis, quatuor invenies. *Prima* est Ecclesiam dignitas, quae ut castra bene ordinata diversis militum signis & ordinibus praefulget. Unde fit, ut sua cuique ordini peculiaris gratia respondeat. *Laym. in Defens. iusta c. 3. Secunda* est utilitas. Cum enim omnes omnia praestare nequeant, oportet esse, qui ex professo spiritualia tantum, & qui tantum corporalia ex professo tractent: alios praeterea, qui in utriusque Deo, & proximo deserviant. *Tertia* causa est, ut satisfiat diversis hominum desideriis, quorum alii solitudine delectantur, alii consortio parium, alii psalmodia, alii studiis, alii alii exercitationibus. *Quarta* denique causa necessitatis est. Nam subinde noviter exortis hostibus Ecclesia impugnatur, Satana novas haereticas excitante. His opponenda novae copiae sunt: quemadmodum, ut vetera omittam, de Societate Iesu tum viri boni ac sancti, tum Pontifices ipsi fatentur. *Bellar. l. 2. de Monach. c. 3. Ramond. de orig. her. l. 1. par. 5. c. 2. Ribadin. l. 2. Vit. Ign. c. 18. Suar. IV. l. 1. c. 4. Lud. de Ponte III. l. 3. tr. 3. c. 3. Laym. l. 4. tr. 5. c. 3. Surius in Comment. rer. gestar. Anno 1540.*

V. Status Religiosus ita definitur. *Est tendentium ad perfectionem Christiana charitatis per vota perpetuae paupertatis, Castitatis, & obedientiae stabilis in communi vivendi modus, ab ecclesia approbatus.*

Explico i dicitur esse eorum qui ad perfectionem tendunt, contra vulgum errorem, a quolibet Religioso ipsam perfectionem exigentis, cum id neque necessarium, neque possibile sit. Satisfacit enim, quicumque ad perfectionem per observationem Regulae & instituti sui tendit. Sicuti, qui Scholam frequentat, non contrauod habere scientiam, sed eam studio & labore acquirere debet. 2. *Editis Votis Paupertatis, Castitatis, & obedientiae.* Solennia intellige, vel simplicia illis quadantenus paria. De illis nemo unquam dubitavit: de his sub initium Ordinis Clericorum Societatis Iesu nonnulli disceptarunt: decidit autem *Greg. XIII. in Bul. Ascendente.* ut iam nullum dubium remaneat, per simplicia Vota constitui religiosum posse 3. *Requiritur stabilis in communi vivendi modus,* puta, sub aliqua regula approbata, vel statutis, aut Constitutionibus. Vbi excluduntur, quicumque ad tempus, vel extra communem vivendi ritum, & absque certo capite vivunt, quamvis in rigore, aut zelo operandi superarent. *Denique additur ab ecclesia approbandum Ordinem esse,* ut mixtum confusio evitetur, & vaga hominum res novas molientium cupiditas. Ita decretum est in *Concil. Lateran. sub Innoc. 3. relat. in c. Ne nimia. de relig. domib. & Conc. Lugdun. sub Greg. X. ut videre est in c. Vn. eod. in 6. Ostiens. l. 3. et. Regularib. Bellarm. l. 2. de Monachis. c. 4. Suar. 3. de Relig. l. 2. c. 1. & sequ. Lud. de ponte 3. tr. 3. c. 1. Layman l. 4. tr. 5. c. 1. Sanch. in Decal. l. 5. c. 1. Vasqu. 1. 2. qu. 96. a. 4. Azor l. 1. c. 23. qu. 5. Reginald. l. 18. c. 24. n. 363. & seq.*

VI. Ex dictis sequitur 1. Ordines religiosos, quamvis in habitu, ac modo vivendi

vendi plurimum differant, omnes tamen essentialiter idem esse: quia religiosæ professionis essentia in nuncupatione trium Votorum, Paupertatis, Castitatis, & obedientiæ consistit, quæ cum approbatione ecclesiæ in manu Prælati eduntur iuxta uniuscuiusque Ordinis præscriptum, & usum. 2. Non obstat, quod in quibusdam ordinibus vota solvantur, & qui ea nuncupant, liberentur. Sufficit enim, quod seipsum nemo liberare queat, & tollere perpetuitatem. 3. Militarium ordinum professos, qui conjugalem continentiam tantum profitentur, proprie religiosos non esse, at *S. Thom. docet 22. q. 186. a. 4.* quem plurimi sequuntur à *Paulo Layman citat l. 4. tr. 5. c. 1. de quo latius infra §. 6. num. 4.* E converso Ordinis S. Ioannis, & Teutonici equites, B. Mariæ quia castitatem simpliciter profitentur, & incapaces matrimonii fiunt, inter veros ac proprie dictos religiosos numerari. 4. etiam Mosconium, cum pag. 505. affirmat proprie religiosos dici posse, qui se altringunt ad vivendum secundum aliquam regulam, licet professionem non emiserint, dummodo se, & bona sua Deo dicaverint, sicuti *Conversive Religionum c. Quod Dei timorem. de statu Monach. Idem de Beguinis, & Canonissis Vallensis tradit l. 3. tr. 3. §. 1. 5.* Summum Pontificem dispensare non posse, ut aliquis manens religiosus liber sit à Voto Paupertatis, Castitatis, & obedientiæ, quia hæc ad essentiam Religionis pertinent. 6. *Cum ad monasterium. de statu Monach.* At cum necessitas fuerit, extrahere poterit ab ordine & absolvere ab obligatione, prout factum sæpius multa

exempla docent. *Henr. quodl. 5. q. 28. D. Thom. in 4. d. 38. q. 1. a. 4. Ricb. ead. art. 9. q. 1. Scotus ibid. q. un. Durand. ibid. q. 2. Antonin. 2. pa. tr. 11. c. 2. Aug. Caiet. & plerique recent. V. Less. l. 2. c. 40. D. 19. Franc. Leo in thesauro par. 2. cap. 260 n. 55.*

VII. Vique ad ætatem S. Basilii id est, *An. Chr. 362.* licet multi simul habitarent, interno Spiritus Sancti ductu potius, quam præscripta regula & certis legibus vivebant. *Spondan. An. Chr. 328.* Primus *Basilus* non tantum regulam scripsit, sed ex agris intra civitates, & oppida tum securitatis causa, tum ut monachi aliis exemplo præluerent, collocavit. *Barb. in tr. de statu Monach.* Aliam regulam non multo post, circa *Annum Chr. 392. S. August.* in Africa proposuit, sub qua hodieque multi Ordines vivunt. Tertiam in Occidente sub annum 520. *S. Benedictus* condidit: quibus tandem suam addidit *S. Franciscus* circa *Annum 1209.* Atque ita quatuor tantum Regulæ religiosorum ab Ecclesiâ approbatæ habentur. Nec facile ordo reperitur, qui non sub aliqua illarum vivat: quamvis varias Constitutiones superaddiderint. Soli Cathusiani, & Societatis Iesu clerici propriis Constitutionibus utuntur. *Antonin. Par. 3. tr. 16. §. 5. Silv. V. Religio l. nu. 7. Azorl. l. 1. c. 24. Less. c. 4. D. 2. Laym l. 4. tr. 5. c. 2.* De prædictis quatuor Regulis ita *S. Antoninus censet Par. 2. Chron. tr. 15.* Regula S. Basilii tatis intricata est. Regula S. Augustini multum generalis, & ad particularia parum descendens Regula S. Francisci brevis, & ob multitudinem præceptorum plena scupulis. Sed Regula S. Augustini

fini Patris Benedicti singula quæque clare describit. Quo autem sensu omnium Monachorum patriarcha S. Benedictus appelleretur, ab Antonio Perez explicatum invenies in *Comm. Reg. S. Bened. sub init. pag. 13.*

VIII. In quibusdam Ordinibus præsertim Mendicantibus reperiuntur *Conversi*, quorum non una species. *Tuschus V. Monachus. Concl. 113.* Alii enim tria vota nuncupant, & eandem cum aliis regulam profitentur: & hi veri religiosi sunt: alii monasterio servientes votu Castitatis tantum edunt, & pro sæculari alium habitum sumunt, distinctum tamen ab habitu Professorum. Hoc non esse verè religiosos ex n. V. patet. Alii denique domi suæ manentes habitum aliquo modo, seu quoad speciem ferunt, de piis quibusdam operibus V. g. ieiunio, & certis orationibus vovent: qui cum præcedentibus non merentur regulatum, aut religiosorum nomen. De tertiariis S. *Francisci* separatim viventibus & coniugatis in utramque partem dissevit *Rodericus Par. 2. Q. 66. art. 5.* contendens, saltem personas ecclesiasticas vocari posse: ideoque immunes esse, à tributis, & vectigalibus. At contrarium Leo X. definiit in Conc. Lateran. subiecitque tam propriis Parochis quoad Sacramentorum usum, quam Magistratui sæculari, quoad onera, & iudicia *Congr. Rituum in Spoletana terra. de Visso 20. Jun. 1609. teste Lezana in sum quest. Regul. to. 2. c. 14. nu. 34. Collect. Decis. Apost. Barbosa pag. 451. Decius in c. Ecclesia S. Maria de Constitutionib. De tertii Ordinis fratribus, & sororibus, qui simul collegialiter vivunt, & cum habitu Virginali aut viduali castitatem expresso voto profitentur, idem Leo Ponti-*

fex declaravit, gaudere omnibus privilegiis, quibus ipsi Fratres gaudent. Denique *Donatos & Oblatos* quod attinet, illi se Ordini alicui, vel Monasterio sine habitu, & professione addicunt ad perpetuum servitium: & quamvis privilegia Ordinis non participant, in quibusdam tamen connumerantur aliis, quasi verè religiosi forent. *V. Armilla V. Monachi.*

§. II.

De aspirantibus ad Statum religiosum.

I. **E**lectio, & assumptio Ordinis, seu habitus religiosi omnino libera esse debet. *c. Puella 12. Q. 2. Conc. Trident. Sess. 25. c. 17. & 18.* Quocirca peccant Primo parentes & cognati, qui quocumque modo impedire conantur. Nam invitis quoque illis possunt filii expleto pubertatis anno religionem ingredi, iuxta illud *S. Hieron. ep. ad Heliodorum.* Licet in limine pater iaceat, per calcatum perge patrem: sicis oculis ad vexillum crucis evola. *Secundò* peccant, qui illicitis modis ad suum ordinem potiùs, quam alium incautos iuvenes pellicunt, deprædicando, & extollendo ea, quæ commoda, & honorifica sunt, elevando autem, vel celando, quæ aspera: imò aliorum Ordinum institutum, & mores contemnendo. *Benè Silvester 2. monet, abstinendum à violentia, à Simonia, & mendaciis: permitti tamen, ut quis nutriet aliquem in sæculo ad religionem, vel munera offerat ad contrahendam familiaritatem. Az. 1. l. 12. c. 1. Q. 2. Silvest. V. Religio 11. nu. 10. Vallensis l. 3. tit. 31. §. 3. Anch. l. 4. Moral. c. 4. num. 6. & seq.*

II. Vt